

Marie Čuchalová

Modální slovesa *may* a *might* a jejich překladové protějšky / English modals *may* and *might* and their Czech translation equivalents

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, srpen 2013, 68 stran + příloha

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Marie Čuchalové se zabývá anglickými tvary *may* a *might* s cílem popsat, jak se jejich modální a gramatické významy reflektují v českém překladu s tím, že větší rozdíly mezi jazyky lze očekávat ve vyjádření epistemické modality.

Velmi pečlivě a přehledně zpracovaná teoretická část sumarizuje sémantický a formální systém anglických modálních sloves a v části 2.3 se zaměřuje na významy a užití *may* a *might*. Kromě vyjadřování obou základních typů modality si zde autorka náležitě všímá i užití sledovaných tvarů za účelem tentativního vyjádření, v přacích větách, účelových a přípustkových vedlejších větách a rovněž v souvětích souřadných obsahujících přípustkový vztah implicitně, idiomu *might as well* či využití neosobního *may* v odborném stylu. Část 2.4 se věnuje překryvu významu s *can* a jejich distribuci, včetně prevalence *might* v epistemickém významu. Část 2.5 pak shrnuje prostředky vyjádření modality v češtině, zejména odlišnosti v jistotním hodnocení propozice (adverbia, epistemické predikátory).

Vlastní analýza byla provedena na vzorku sta příkladů z *Intercorpu*, získaných excerpcí 50 náhodných příkladů pro každý tvar z anglických originálů. Při hodnocení získaných vzorků převažují zřetelně pro oba tvary významy epistemické (93%), kombinace s minulým infinitivem je častější u *might*. Po kvantitativním zhodnocení se část 4.2 věnuje podrobnému kvalitativnímu popisu anglických originálů dle jednotlivých typů významu (Je u příkladů 30 a 31 na str. 38 užití *might* pouze záležitostí nižšího stupně jistoty, nebo lze uvažovat i vlivu časové souslednosti – past perfect a *I thought?*), včetně marginálních případů, kde je klasifikace obtížná (str. 39, př. 32 – je možná i parafráze pomocí *manage?*).

Oddíl 4.3 se následně věnuje překladovým protějškům, kde si autorka stanoví mírně upravenou klasifikaci jednotlivých významů tak, aby lépe postihovala situaci překladu. Opět se jasně ukazuje rozdíl mezi deontickým významem *may* automaticky překládaným *moci/smět* (příp. *dovolte*), a významem jistotním překládaným většinou částicí (*možná, asi, snad, třeba*). Přací *may* je přeloženo příslušným českým větným typem. *Might* vyjadřující možnost je naopak častěji přeloženo *moci*, a na rozdíl od *may* se vyskytuje v kombinaci s modální částicí (v češtině nebo angličtině? – není jasné z formulace na str. 43 *The double modality marking occurred only once ... – týká se pouze may?*; výborný postřeh u příkladu 38, str. 44). Zajímavé jsou i popisy týkající se významu *jistě* a *nejspíše*, str.45, př. 43 – zde je patrně vliv kolokací v jednotlivých jazycích a zřejmě i časové reference). Zajímavá jsou i překladová řešení jednočlennými větami *dalo by se* či *lze* (na jakém základě není př. 52 na str. 48 řazen do 4.3.3?; na str. 49, př. 55 – *may tell - řekne*: je možno vzít v potaz, že budoucí časová reference v českém překladu také není zcela faktivní, je-li užit budoucí čas?). Ve vyšším procentu než u *may might* nemělo přímý protějšek, v případě žádosti o povolení se potom reflektuje ve zdvořilostním *smět*. Zajímavé jsou i popisy souvětí obsahující přípustkový vztah.

Závěr práce pak shrnuje rozdíly mezi *may* a *might* a obecné tendence v překladových řešeních.

Celkově je práce zpracována na vysoké odborné úrovni, a to zejména po stránce kvalitativního hodnocení příkladů a rovněž svým rozsahem a pečlivostí. Totéž lze říci i o jejím technickém zpracování (v Referencích neuvedeni Arrese, str. 13; Langacker, str. 28; Coates, str. 44), jakož i o úrovni odborného vyjadřování.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Marie Čuchalové jednoznačně splňuje kritéria kladená na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 31. srpna 2013